

Recenziók

Szakáli Máté

Salát Gergely (szerk.) *A kínai alkotmány*. Typotex Kiadó, Budapest, 2015. Panta Könyvek 1. ISBN 978 963 2798 592 (213 oldal)

Különböző intézményekben dolgozó kutatók, sinológusok és jogászok együttműködésével jött létre *A kínai alkotmány* című kötet, amely elsőként foglalja magyarázatosan a Kínai Népköztársaság alaptörvényével. Noha manapság Kínáról nem lehet eleget írni, az ország jogrendszeréről és működési sajátosságairól viszonylag keveset tudunk. A jogi sinológia az európai és az amerikai jogtudományban ugyanis csak a kilencvenes években látott hozzá a kínai jogi rendszer szisztematikus feldolgozásához. A magyar jogtudományban is csak elvétve találunk olyan tanulmányt, amely a világ legnépesebb országának, második legnagyobb gazdaságának jogrendszerével, alkotmányos berendezkedésével foglalkozna. Ezért is tekinthető hiánypótlónak a Salát Gergely szerkesztésében nemrég megjelent tanulmánykötet, mely a Panta sorozat első kiadványa.

A tanulmányok szerzői, sorrendben Salát Gergely és Jordán Gyula sinológusok, illetve Koi Gyula, Bóka János és Kormány Attila jogászok. A kötet a máig hatályos, 1982-es kínai alkotmányt elemzi, melynek szövegét Varga Bálint Zsolt fordításában elsőként teszi magyar nyelven hozzáférhetővé. Az első két tanulmány történeti megközelítéssel, a következő három pedig jogi kontextusba helyezve mutatja be a legfontosabb kínai törvényt. A történeti aspektus azért fontos, mert a jelen Kínájának jogi szempontú vizsgálatát megnehezíti a tradíciók keveredése a modern hatásokkal, mivel Kína jogrendszere a 19. század közepéig lényegében immanens módon fejlődött. Az első tanulmány ennek megfelelően a kínai alkotmányozás történeti előzményeiről, a császárkori jogi kultúráról, illetve a 20. század első felének alkotmányozási törekvéseiről szól. A második tanulmány a Kínai Népköztársaságának a jelenlegit megelőző három alkotmányát, illetve a hatályos alkotmány módosításait elemzi.

A kötet második felére jellemző jogi megközelítés a jogtörténeti dimenzió mellett többek között a jogfilozófia, a komparatív jogtudomány, a jogsociológia, illetve a politológia jegyében történő hasznosítását is lehetővé teszi a könyvnek. A harmadik tanulmány a jogtudomány eszköztárával jellemzi az 1982-es alkotmányszöveget, és ismerteti a kínai alkotmányjog alapintézményeit. A negyedik írás a kínai alkotmányos berendezkedés egyik alrendszeréről, az elmúlt három évtizedben folyamatosan változó igazságszolgáltatásról ad áttekintést, az alkotmány mellett további releváns jogforrások bevonásával. Az ötödik tanulmány az emberi jogok és az alkotmányosság összefüggéseit vizsgálja, bemutatva a kínai felfogás sajátosságait és eltéréseit a nyugati jogszemlélettől és zsinórmértéktől.

Mindenképpen kiemelendő, hogy hazánkban korábban még nem jelent meg hasonló témájú szintézis, ráadásul a kötet széles körű felhasználást tesz lehetővé. A joghallgatók mellett a mai Kínával foglalkozó szakemberek és diákok is nagy haszonnal forgathatják a könyvet, sőt a nagyközönség számára is ajánlott ez a modern, olvasható stílusú, összetett megközelítésű összefoglalás.

Fontos megemlíteni, hogy a kötetet alapos és jól áttekinthető bibliográfia zárja, amely tartalmazza a magyar szerzők által magyar nyelven írt, illetve külföldi szerzőktől magyarul megjelent olyan publikációkat, amelyek a kínai joggal foglalkoznak. Ez komoly segítséget jelent a további részletek iránt érdeklődőknek. Egy másik ország jogi rendszerének megismerése közelebb vihet minket saját jogi kultúránk megértéséhez is, ráadásul Kína növekvő jelentősége aligha túlértékelhető.